

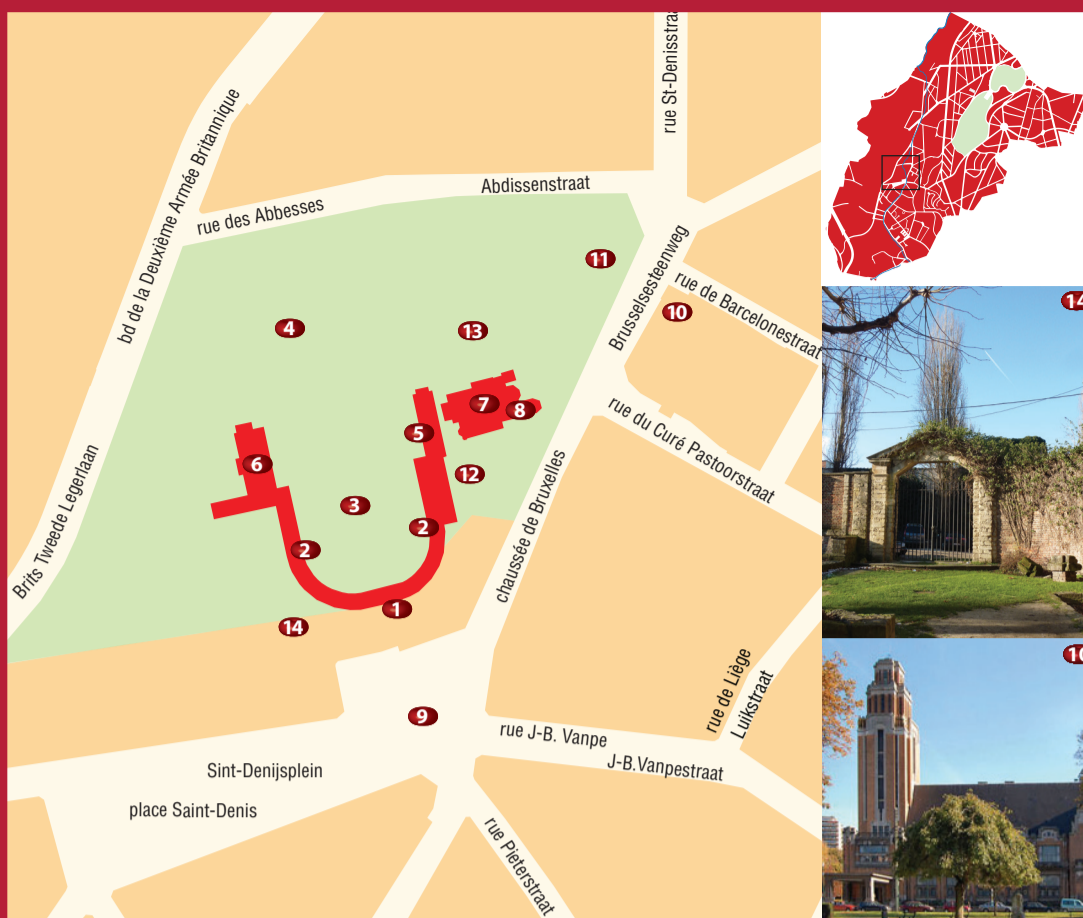
Au cœur du village de Forest, les bâtiments du XVIIIe siècle de l'ancienne abbaye constituent un remarquable témoignage de l'architecture monastique. Au début du XIIe siècle, un prieuré de moniales est établi sur les rives du Gelelytsbeek à l'initiative de l'abbé d'Affligem ; il sera élevé au rang d'abbaye bénédictine en 1238. Le complexe est fermé en 1796 et en partie détruit. Propriété communale, les dernières constructions et leurs abords sont classés depuis 1994.

In het hart van de dorpskern van Vorst vormen de 18de-eeuwse gebouwen van de voormalige abdij een opmerkelijke getuigenis van monastieke architectuur. In de 12de eeuw werd er een nonnenpriorij, op initiatief van de abt van Affligem, gevestigd aan de oevers van de Gelelytsbeek; in 1238 werd deze priorij verheven tot benedictinessenklooster. In 1796 sloot en sloopte men een deel van de gebouwen. De resterende gebouwen, eigendom van de gemeente, en hun omgeving zijn in 1994 beschermd.

BRUXELLES DÉVELOPPEMENT URBAIN
BRUSSEL STEDELIJKE ONTWIKKELING
SERVICE PUBLIC RÉGIONAL DE BRUXELLES
GEWESTELIJKE OVERHEIDSDIENST BRUSSEL

www.patrimoine.brussels
E.R./V.U. : Arlette VERKRUYSSEN
Bruxelles Développement urbain
rue du Progrès, 80 - 1035 Bruxelles
Brussel Stedelijke Ontwikkeling
Vooruitgangstraat, 80 - 1035 Brussel
Design by DMS - Ed. 2016

Légende - Legende

1 Porte principale
Hoofdtoegangspoort	6 « Prieuré »
"Priorij"	11 Monument aux Forestois morts
pour la patrie
Monument voor de inwoners
van Vorst, gesneuveld voor het
vaderland
2 Hémicycle
Het halffrond	7 Église Saint-Denis
Sint-Denijskerk	12 Meule du moulin abbatial
Molensteen van de abdijsmolen
3 Cour d'honneur
Ereplein	8 Chapelle Sainte-Alène
Sint-Alenakapel	13 Église abbatiale (disparue)
Abdijskerk (verdwenen)
4 Jardins
Tuinen	9 Fontaine Saint-Denis
Sint-Denijsfontein	14 Quartier agricole (disparu)
Landbouwkwartier (verdwenen)
5 « Château »
"Kasteel"	10 Maison communale
Gemeentehuis	

Bruxelles chemins de ronde
brussel de weergangen

Wandeling door de abdij van Vorst
Circuit de l'abbaye de Forest

Le porche d'entrée

L'enclos monastique était bien plus étendu autrefois. Outre les bâtiments strictement conventuels (église, salle capitulaire, dortoir, réfectoire...), l'abbaye comptait une série de bâtiments utilitaires (lavoir, brasserie, boulangerie, infirmerie, hôtellerie...), un quartier agricole (ou « Veehof ») fournissant une bonne partie de l'alimentation quotidienne des moniales, de même qu'un moulin à eau établi sur la rive gauche du Gelelytsbeek, qui disparaîtra lors du voûtement du ruisseau à la fin du XIXe siècle. La porte principale a toujours été située au sud, au niveau de l'actuelle place Saint-Denis ; traité comme un arc de triomphe, le porche du XVIIIe siècle est orné de colonnes toscanes et d'un fronton triangulaire.

2016

1900

De toegangspoort

In het verleden was het monastieke geheel veel groter in omvang. Naast de typische kloostergebouwen (kerk, kapittelzaal, slaapvertrekken, rectorium,...) bevonden er zich in de abdij eveneens een aantal gemeenschappelijke ruimtes (wasserij, brouwerij, bakkerij, ziekenboeg, gastenverblijf...), een landbouwkwartier (of "Veehof") dat in een groot deel van de dagelijkse voedselbehoeften van de nonnengemeenschap voorzorg, alsook een watermolen op de linkeroever van de Gelelytsbeek die verdween na de overwelving van deze stroom op het einde van de 19de eeuw. De hoofdtoegang bevond zich steeds in het zuiden, ter hoogte van het huidige Sint-Denijsplein. De 18de-eeuwse toegangspoort, die het uitzicht heeft van een triomfboog, is versierd met Toscaanse zuilen en een driehoekig fronton.

La cour d'honneur

Après qu'un incendie ait ravagé une grande partie des bâtiments en 1764, l'abbaye est partiellement reconstruite en style néoclassique sur les plans de L.B. Dewez. Le programme, comprenant un hémicycle et divers bâtiments entourant une cour d'honneur, ne sera cependant jamais achevé à cause de la Révolution française. Les constructions sont distribuées symétriquement de part et d'autre du porche d'entrée. Des ailes courbes de neuf travées relient des porches secondaires sous toiture mansardée, eux-mêmes prolongés par cinq travées d'arcades. Le tout est complété par deux bâtiments improprement dénommés « Château » (est) et « Prieuré » (ouest), destinés autrefois aux hôtes de l'abbaye et à certains membres de son personnel.

Le « Prieuré » - Het «Priorij»

Le « Château » - Het «Kasteel»

Het ereplein

Nadat een brand een groot deel van de gebouwen in 1764 verwoestte, werd de abdij deels heropgebouwd in neoclassicistische stijl, naar een ontwerp van L.B. Dewez. Deze nieuwe vormgeving omvatte onder andere een halffrond en diverse gebouwen rondom het ereplein. De werken werden echter nooit voltooid door het uitbreken van de Franse Revolutie. De nieuwe constructies zijn symmetrisch verdeeld langs weerszijden van de toegangspoort. De gebogen vleugels van negen traveeën verbinden secundaire doorgangen (met mansardedak) die op hun beurt eveneens voorzien waren van vijf gebogen traveeën. Het geheel wordt vervolledigd door twee gebouwen – onjuist benoemd als "Kasteel" (oosten) en "Priorij" (westen) – die oorspronkelijk ter beschikking stonden van de gasten en bepaalde medewerkers van de abdij.

L'hémicycle - Het halffrond

Le périmètre du monastère
De omvang van de abdij

Le quartier agricole / Landbouwkwartier
1726

L'hémicycle
Het halffrond

L'abbaye vers 1615
De abdij omstreeks 1615

L'abbatiale et le cloître

L'abbatiale Notre-Dame est construite à partir du début du XIIIe siècle. Long de quelque 70 mètres, cet édifice gothique sera achevé vers 1447 et fera encore l'objet de nombreux aménagements jusqu'au XVIIIe siècle. La présence de l'église paroissiale Saint-Denis et d'une chapelle dédiée à sainte Alène directement au sud n'a pas permis la construction du cloître de ce côté, comme le veut la tradition architecturale bénédictine ; érigé au nord, le cloître sera entièrement reconstruit à partir de la fin du XIVe siècle. Dès 1797, l'entrepreneur J.-L. Rousseau procède à la démolition des bâtiments conventuels les plus emblématiques. L'abbatiale et le cloître sont rasés vers 1810 ; leur plan est évoqué par des parterres et des allées en dolomie.

Cloître en ruine, 1802
Ruïne van de kloostergang, 1802

De abdijkerk en het klooster

De abdijkerk werd gebouwd vanaf het begin van de 13de eeuw. Dit gotische gebouw van ongeveer 70 meter lang werd voltooid in 1447, maar nog tot in de 18de eeuw zullen er vele aanpassingen aan doorgevoerd worden. Door de aanwezigheid van de parochiale Sint-Denijskerk en een kapel gewijd aan Sint-Alena, kon het klooster – in tegenstelling tot wat de benedictijnse bouwvoorschriften voorschrijven – niet uitgebreid worden in zuidelijke richting van de kerk, werd vanaf het einde van de 14de eeuw volledig herbouwd. Vanaf 1797 liet ondernemer J.-L. Rousseau de meest karakteristieke kloostergebouwen afbreken. De abdijkerk en het klooster werden omstreeks 1810 met de grond gelijk gemaakt, maar hun grondplan wordt geëvoceerd via plantenpartijen en doorgangen in dolomiet.

1790

Les bâtiments disparus
De verdwenen gebouwen

Les jardins

La partie occidentale de l'enclos est en grande partie amputée en 1840 pour permettre le tracé de la ligne de chemin de fer reliant la gare du Midi à Tubize. Plus tard, d'autres parcelles sont loties et vouées à la construction d'habitations particulières. La cour d'honneur et les terrains limitrophes des bâtiments sont reliés aux jardins entourant l'église Saint-Denis pour former un parc qui est ouvert au public dès 1912. En bordure de la chaussée de Bruxelles, là où se trouvaient les annexes du cloître (square Omer-Denis), est installé un monument aux Forestois morts pour la patrie (V. Rousseau & J. Van Neck, 1922-1949) ; les deux figures féminines centrales incarnent le Souvenir et l'Homage aux défunts.

De tuinen

Het westelijk deel van het complex werd in 1840 grotendeels afgesneden naar aanleiding van de aanleg van de spoorweg tussen het Zuidstation en Tubeke. Later worden andere percelen eveneens verkaveld en vrijgemaakt voor de bouw van privéwoningen. In 1912 worden zowel het ereplein als de terreinen die grenzen aan de gebouwen verbonden met de tuinen rondom de Sint-Denijskerk, ten einde een openbaar park te creëren. Vlak langs de Brusselsesteenweg, waar zich de bijgebouwen van het klooster bevonden (Omer Denissquare), staat nu een monument ter ere van de inwoners van Vorst die gestorven zijn voor het vaderland (V. Rousseau & J. Van Neck, 1922-1949). De twee centrale vrouwenbeelden stellen de "glorierijke herinnering" en het "eerbetoon aan de doden" voor.

Monument aux Forestois morts pour la patrie
Monument voor de inwoners van Vorst, gesneuveld voor het vaderland

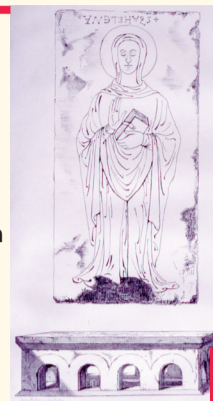
Un parc public
Een openbaar park

L'abbaye et l'église Saint-Denis
De abdij en de Sint-Denijskerk

L'église Saint-Denis

Cette église a été construite hors du périmètre de l'abbaye. Au milieu du XIIe siècle, elle intègre la chapelle voisine dédiée à sainte Alène, existant depuis le XIe siècle, pour former un édifice roman. À la fin du XIIIe siècle, celui-ci fait place à une construction gothique plus vaste, agrandie et flanquée d'une tour occidentale au XVe siècle. Vers 1550, on accole au côté sud une chapelle Saint-Joseph et une maison à pignon, la « Geesthuis ». La tour sera exhaussée de deux étages au XVIIIe siècle. En 1925-1926, l'église fait l'objet d'une importante restauration par Ch. Veraart (destruction de la Geesthuis, construction d'une chapelle baptismale, etc.). Classé depuis 1936, le sanctuaire abrite le cénotaphe de sainte Alène, canonisée en 1193.

Cénotaphe de sainte Alène

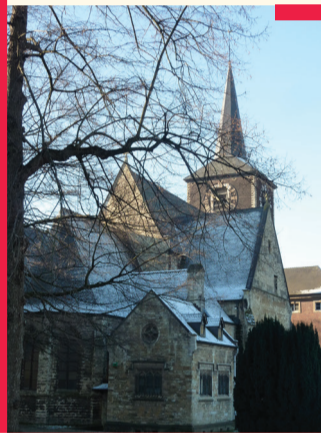

Fouilles / Opgravingen, 2001

Grafzerk van Sint-Alena

De Sint-Denijskerk

Deze kerk werd buiten de eigenlijke grenzen van de abdij gebouwd. In het midden van de 12de eeuw integreert ze de naburige 11de eeuwse kapel, gewijd aan Sint-Alena, om een romaans geheel te vormen. In de 13de eeuw moet dit geheel plaatsmaken voor een veel grotere gotische constructie, die in de 15de eeuw uitgebreid en geflankeerd werd met een westtoren. In 1550 bouwt men aan de zuidzijde de Sint-Jozefkapel en een huis voorzien van een puntgevel, het zogenaamde "Geesthuis". In de 18de eeuw nog werd de toren met twee verdiepingen verhoogd. In 1925-1926 vormt de kerk het onderwerp van een grondige restauratie door Ch. Veraart (afbraak van het Geesthuis, bouw van een doopkapel, enz.). Het in 1936 beschermd heiligdom, bezit de grafzerk van de in 1193 heiligverklarde Sint-Alena.

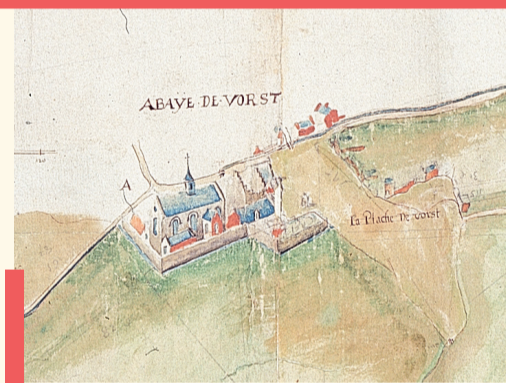

Église Saint-Denis
Sint-Denijskerk

La chapelle Sainte-Alène
De Sint-Alenakapel

La place Saint-Denis

Le village de Forest s'industrialise et s'urbanise à grands pas dans la seconde moitié du XIXe siècle. En 1890, la place Saint-Denis est aménagée sur le Dries, prairie communale où les villageois faisaient paître leur bétail sous l'Ancien Régime. Le niveau est exhaussé de deux mètres, comme on peut le constater en observant l'entrée de l'abbaye située en contrebas. Vers la même époque, le Geleytsbeek sera voûté et transformé en égout collecteur. La fontaine Saint-Denis, située en face du porche principal, est alimentée par une source des environs captée dès le Moyen Âge. Jusqu'au milieu du XXe siècle, les habitants se rendent à ce point d'eau public pour faire leur lessive ; le monument actuel, fortement restauré, date du XVIIe siècle.

Fin XIXe s. / Eind 16de e.

Vers 1900 / Rond 1900

F

Het Sint-Denijsplein

Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw gaat ook Vorst snel industrialiseren en verstedelijken. In 1890 wordt het Sint-Denijsplein aangelegd op de voormalige Dries, een gemeenschappelijke weide waar de dorpingen tijdens het Ancien Régime hun vee lieten grazen. Het niveau werd, zoals blijkt wanneer men de lager gelegen toegang tot de abdij bekijkt, met twee meter verhoogd. In diezelfde periode werd ook de Geleytsbeek overwelfd en omgevormd tot rioolcollector. Het water van de Sint-Denijsfontein die zich recht tegenover de hoofdtoegang bevindt, kwam uit een nabijgelegen bron die reeds in de middeleeuwen gebruikt werd. Nog tot in het midden van de 20e eeuw kwamen de bewoners hierheen om hun was te doen. Het huidige monument, dat sterk gerestaureerd werd, dateert uit de 17de eeuw.

Fontaine Saint-Denis
Sint-Denijsfontein

La fontaine Saint-Denis
De Sint-Denijsfontein